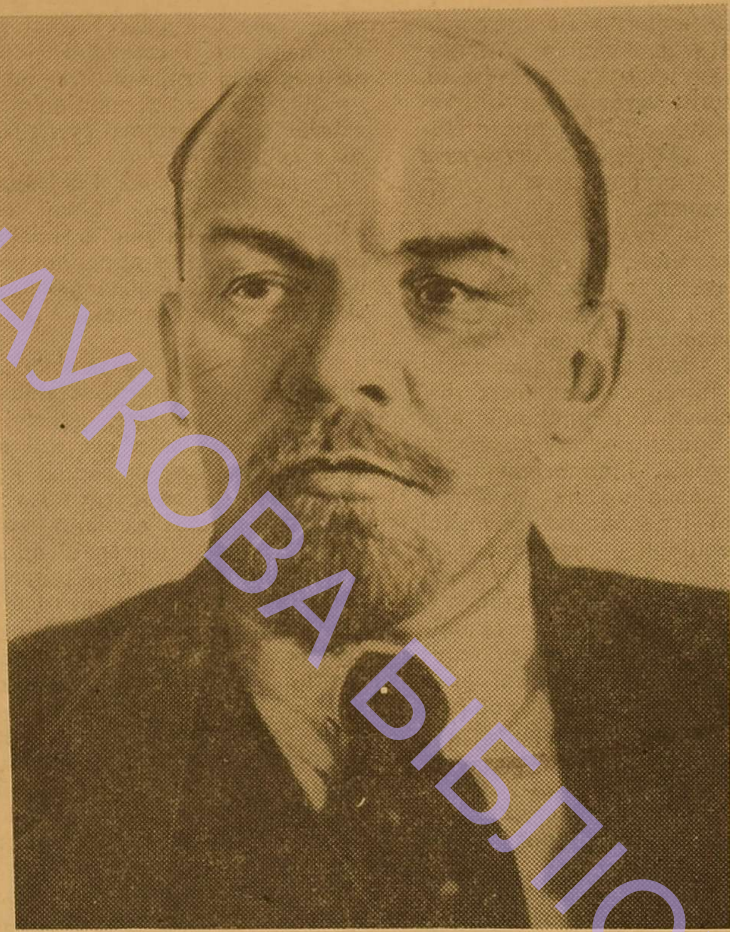

ХАЙ ЖИВЕ У ВІКАХ ІМ'Я І СПРАВА ВОЛОДИМИРА ІЛЛІЧА ЛЕНІНА — ТВОРЦЯ І КЕРІВНИКА КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ І ПЕРШОЇ В СВІТІ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ ДЕРЖАВИ!
(Із Закликів ЦК КПРС).

22 квітня минають 109-ті роковини з дня народження В. І. Леніна

НАСТАНЕ ЧАС ТАКИЙ

Нові й нові приходять покоління —
Стрічає Ленін їх,
З нас кожного стріча.

Сміється мати, яблуні цвітіння,
В задумі батько освітлий,
озаріння, —
Так вперше пізнаємо Ілліча.

Настане ж час —
Його ми наближаєм
Роботою, роботою щодень,
Польотами у космос, урожаєм
І дружбою народів і людей.

Настане час такий, —
Прийде і вже пребуде, —
Коли по всій землі, на захід і на схід,
Приходять у світ, радіти будуть люди,
Що Ленін зустріча,
що Леніновий світ.

Михайло СТРЕЛЬБИЦЬКИЙ

РЕСПУБЛІКАНСЬКА НАРАДА ПРАЦІВНИКІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ

11—12 квітня в Києві відбулась республіканська нарада працівників вищих навчальних закладів. В ній взяли участь ректори вузів і партійних шкіл, секретарі партійних і комсомольських організацій, голови профспілкових комітетів вищих навчальних закладів, проректори, декани, завідувачі кафедрами вузів, керівники деяких підприємств, секретарі міськкомів партії, завідувачі відділами науки і учбових закладів обкомів і Київського міськкому партії, секретарі обкомів і Київського міськкому комсомолу, відповідальні працівники ЦК Компартії України, Президії Верховної Ради УРСР, Ради Міністрів УРСР, Укрпрофради, ЦК ЛКСМ України, Академії наук УРСР, ряду міністерств і відомств республіки, начальники військових академій і вищих училищ, діячі літератури і мистецтва, працівники преси, телебачення і радіо.

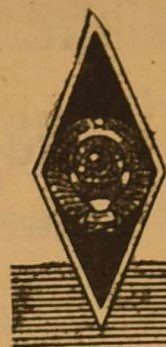
У президії — товариші В. В. Щербинський, М. М. Борисенко,

О. П. Ботвин, О. Ф. Ватченко, Г. І. Ващенко, О. П. Ляшко, І. З. Соколов, В. О. Сологуб, О. А. Титаренко, В. В. Федорчук, В. Ф. Добрик, Б. В. Качура, В. Ю. Маланчук, Я. П. Погребняк, міністр вищої і середньої спеціальної освіти СРСР В. П. Єлютин, завідувачий сектором відділу науки і учбових закладів ЦК КПРС В. М. Петров, заступник Голови Президії Верховної Ради УРСР В. С. Шевченко, заступники Голови Ради Міністрів УРСР І. П. Кочевих, В. А. Масол, М. А. Орлик, президент АН УРСР Б. Є. Патон, завідувачий відділом науки і учбових закладів ЦК Компартії України Ф. М. Рудич, міністри УРСР, провідні вчені республіки.

Тепло зустрінутий присутніми, на нараді виступив член Політбюро ЦК КПРС, перший секретар ЦК Компартії України В. В. ЩЕРБИЦЬКИЙ.

Виступ товариша В. В. Щербинського публікується в сьогоднішньому номері газети.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

За наукові КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

РІК ВИДАННЯ 45-й № 14 (1348). 20 КВІТНЯ 1979 р. Виходить щоп'ятниці. Ціна 2 коп.

Наші Ленінські стипендіати

Поговори зі мною, ЕОМ...

Сьогодні багато явищ і понять нашого життя ми називаємо ленінськими. Ленінський суботник, ленінські читання... Найвищі нагороди Батьківщини теж називаються ленінськими. Орден Леніна, Ленінська премія. Існує най-

вища форма матеріальної винагороди і в студентській молоді. Це Ленінська стипендія. Нею нагороджуються кращі краєзнавці, активісти громадської роботи, допитливі науковці. Право назива-

тися Ленінським стипендіатом завойовують найдостойніші. Наша розповідь про одного з таких юнаків — студента ІV курсу механіко-математичного факультету Віталія МЕЛЬНИЧУКА.

Батьківщина Віталія — один з найбільш північних населених пунктів Одещини, село Піщана Балтського району. Там закінчив середню школу, там зараз продовжують свій нелегкий, але почесний педагогічний труд батьки Віталія: мама, філолог, і тато, математик, обоє випускники Одеського університету. Можна одразу ж подумати, що саме батько Віталія, мабуть, і вплинув на вибір сином майбутньої спеціальності. Але, виявляється, не зовсім так. Досвідчені педагоги, Мельничуки надавали синові повну свободу в цьому плані: обирай професію, котра до душі. І Віталій обрав. Математику. Чому саме її, він скаже сам трохи пізніше. Характерно, що з математикою йому ще в школі чомусь не везло. На випускному екзамені в 10 класі підвела задача, яку він (що поробиш?!), рішав та так і не довів до кінця. Саме це його й сердило, а разом з тим спонукало до більшого обдумування, змушувало більше працювати. На тому екзамені зі свого улюбленого предмету він отримав прикру «четвірку», а був «круглим» відмінником. І хоча загальна оцінка в атестаті була все-одно «відмінно», випадок з задачею запам'ятався Віталію назавжди.

Стати відмінником в університеті не було для хлопця самоціллю. Це вийшло, як він говорить, само собою. Але хто хоч трохи знає мехмат, скаже: вчитися на цьому факультеті досить нелегко і кожен бал коштує великої праці. Відмінні оцінки Віталія — нагорода за впертий систематичний труд, за допитливість і активність. І ось на початку цього навчального року наказом ректора Віталію Мельничуку присуджено Ленінську стипендію.

— Це одразу ж наклало на мене нові обов'язки, які треба виконувати. Всі знають: завоювати легше, ніж утримати, — розповідає Віталій. — Про це говорили мені і в деканаті. От-

римувати стипендію, яка називається найдорожчим для нас ім'ям, — дуже почесно і відповідально. А особливо зраділа від цього... моя мама.

З усього багатогранного студентського життя Віталія йому самому найдорожче і найцікавіше — наукова робота. Мельничук займається на кафедрі обчислювальної математики під керівництвом її завідувача кандидата фізико-математичних наук Валерія Миколайовича Гребонкіна. Переважно йому доводиться працювати в студентському обчислювальному центрі. 64 студенти, які працюють там з ЕОМ, обрали юнака своїм керівником, і тепер він значиться як начальник СОЦу. Про ефективність роботи студентського обчислювального центру говорить така цифра: в минулому році він виконав роботи з госпдоговірних тем на суму 25 тисяч карбованців. Цього року ця цифра буде приблизно вдвічі більшою.

...Зараз ми й знаходимося в студентському обчислювальному центрі. Зразу ж біля входу на стіні під склом старанно встановлена звичайна дерев'яна рахівниця. Це жарт програмістів. Мовляв, якщо не зможеш працювати з ЕОМ, тоді бери рахівницю і рахуй сам. А це, зрозуміло, заняття безнадійне. Віталій показує мені машини, за пультами управління яких сидять студенти. Кожна з них, як і людина, має свою певну мову. Звичайно, це не мова слів, це мова чисел, своєрідний ключ до розуміння самої машини. Є такі ЕОМ, які розуміють кілька мов. Підходимо до машини М-220.

— Що вона може виконувати? — запитує і відповідає В. Мельничук. — Різноманітні науково-технічні завдання. Вона працює з числами. А поряд стоїть машина ЕС-1020. От вона може обробляти і буквенну, символну інформацію. Зарекомендувала себе з хорошого боку.

— А студенти можуть експлуатувати її на повну потужність? — Можуть. Але не всі. Треба дуже багато знати з її математичного забезпечення і вміти з нею поводитися. Більшість — самі працюють. З початку просто вивчають мову програмування і пишуть програми. Всі програми проходять через оператора. А потім, коли студенти вже починають виконувати наукову роботу, чи госпдоговори, тоді вони самі замовляють час і виходять на машину.

— Віталію, згадай той момент,

коли ти вперше увійшов до цього машинного залу. Що ти тоді вмів?

— Тоді я взагалі нічого не вмів. Навчили працювати з машиною М-220. Тепер уже сам можу з нею «розмовляти».

— І вчи інших? — Так. Показую, якщо треба. Адже взявся керувати студентами, то тепер треба виправдовувати довіру я.

— А чому для ЕОМ краще, щоб вона і вночі працювала?

— Під час кожного включення і виключення йде імпульс, послідовно струму — це шкідливо для оперативно-запам'ятовуємого приладу. Тому рекомендується її якомога менше включати і виключати. І взагалі, коли вона працює без відпочинку, це краще для неї.

— Можна порівняти роботу, скажімо, машини ЕС-1020 з роботою людини? Скільки часу треба людині, щоб виконати роботу ЕОМ?

— О, дуже багато. Це вимірюється роками, навіть століттями. Є такі розрахунки, на які машина витрачає хай навіть добу, — людині для цього потрібно сто років. Вона додає, множить, і все це в мільйонах, в десятках мільйонів. Крім того, у неї багато інших плюсів. Наприклад, рішення вона приймає швидко, не роздумуючи, як іноді людина. Але при всьому цьому вона без людини — метал.

...Поняття про машини у мене було досить туманне, коли я вступав на прикладну математику. Зараз я вже дещо знаю про них. І, мабуть, від них уже — нікуди (посміхається).

— Віталію, міг би ти сказати, за що любиш математику?

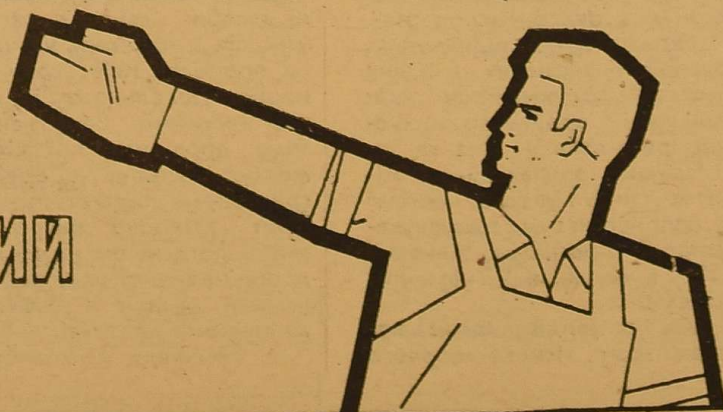
Юнак знову посміхається.

— Важке запитання. Мабуть, за все разом. За те, що це наука конкретна, точна. Я, взагалі, люблю конкретність, визначеність.

...Я прощаюся з Віталієм. А він залишається в обчислювальному центрі, щоб працювати далі. І чим складніша буде робота, тим цікавіше.

С. КОМАР.

ВСІ НА ВСЕСОЮЗНИЙ КОМУНІСТИЧНИЙ СУБОТНИК!

Підвищувати рівень підготовки спеціалістів, роль вищої школи у розв'язанні завдань соціального і науково-технічного розвитку

Виступ товариша В. В. Щербицького на республіканській нараді працівників вищих навчальних закладів 11 квітня 1979 р.

Шановні товариші!
Все повнокровне життя нашої країни, всю багатогранну творчу діяльність Комуністичної партії і радянського народу характеризує нині одне прагнення — успішно виконати історичні накреслення XXV з'їзду КПРС.

Уже взяв могутній розбіг четвертий рік десятиріччя. Його початок ознаменований рядом великих політичних подій. Найважливішою з них стали вперше проведені за новою Конституцією країни вибори до Верховної Ради СРСР.

Сформульовані у передвибірній промові Генерального секретаря ЦК КПРС, Голови Президії Верховної Ради СРСР товариша Леоніда Ілліча Брежнєва принципові висновки і положення по всьому спектру внутрішньої і зовнішньої політики Комуністичної партії і Радянської держави мають важливе значення для вдосконалення всієї нашої організаторської і політичної роботи.

В обставовці гострого протистояння сил прогресу і реакції, намагання імперіалізму загальмувати процес міжнародної розрядки Центральний Комітет КПРС і Радянський уряд роблять усе необхідне, щоб надійно забезпечити нашому народові можливість жити і працювати в умовах міцного миру.

Радянські люди одностайно підтримують внутрішню і зовнішню політику нашої партії, її ленінський генеральний курс, своєю самовідданою працею зміцнюють економічну і оборонну могутність соціалістичної держави.

За три роки десятиріччя нашої Батьківщина виїшла на нові рубежі. Вагомим успіхом у здійсненні п'ятирічного плану досягли трудящі Української РСР. Підсумки роботи за три роки широко висвітлювалися в пресі. Вони переконливо свідчать про неухильний розвиток нашої економіки і культури.

Важливо при цьому підкреслити, що динамізм розвинутого соціалізму у все більш зростаючій мірі визначається далішим прогресом науки, всієї системи народної освіти, в тому числі і вищої школи.

З повною підставою ми можемо констатувати, сказав товариш В. В. Щербицький, що величезна більшість вищих навчальних закладів республіки має сучасну матеріальну базу, досвідчені науково-педагогічні кадри для підготовки висококваліфікованих спеціалістів. Досить сказати, що за дев'ять і три роки десятиріччя на фінансування вузів тільки республіканського підпорядкування виділено більш як три з половиною мільярди карбованців. За ці роки вузи України випустили понад один мільйон спеціалістів. Це майже стільки ж, скільки їх випустили вузи країни за весь довоєнний період.

Рік у рік зростає інтернаціональна місія нашої вищої школи, у все більшій кількості ведеться підготовка національних кадрів для багатьох зарубіжних держав.

Дедалі більшого значення набуває діяльність вузівських колективів і в розв'язанні найважливіших науково-технічних проблем.

Враховуючи все це, Центральний Комітет Компартії України вирішив провести нараду працівників вищих навчальних закладів з тим, щоб проаналізувати стан підготовки і ідейно-політичного виховання спеціалістів у вузах республіки, організації науково-дослідної роботи, а також визначити дальші завдання в цих напрямках.

Характерною рисою нашого часу є небачені раніше темпи

нагромадження і оновлення знань, неухильне зростання ролі науки як могутнього прискорювача технічного і соціального прогресу. Вищі навчальні заклади — найбезпосередніші і найактивніші учасники цих процесів.

Адже масштаби і темпи науково-технічної революції значною мірою визначаються, поперше, тим, наскільки рівень підготовки випускників вузів відповідає сучасним вимогам, наскільки вони мають навички практичної і наукової роботи. І, по-друге, що не менш важливо, — наскільки результативно працює вузівський цех науки, яким великим є потік нових наукових ідей і технічних вирішень, що йде від нього в практику.

Тому дозвольте трохи відхилитися від звичної схеми і, насамперед, спинитися на питаннях організації у вищих навчальних закладах науково-дослідної роботи. Справді, тут зосереджений великий науковий потенціал. Дослідні сектори університетів і ряду інститутів виросли у повноцінні наукові установи. Все активніше до творчості прилучається молоде покоління.

За останні п'ять років обсяг наукових робіт у наших вищих навчальних закладах збільшився майже в півтора рази. Вчені вузів України займають провідні позиції по ряду фундаментальних напрямів електроніки і оптики, хімії, радіотехніки, теорії металургійних процесів, фізики напівпровідників. Вони розробили і впровадили в практику прогресивні технології великотоннажного виробництва ряду хімічних продуктів. Створено ефективні методи захисту металу від корозії, нові технології виготовлення оцинкованих труб, нержавіючої сталі.

Колективи вищих навчальних закладів беруть активну участь у розв'язанні таких дуже важливих завдань, як підвищення родючості ґрунтів і ефективності використання землі, впровадження нових прогресивних технологій вирощування сільськогосподарських культур і виробництва продуктів тваринництва. Вчені медичних вузів досягли істотних зрушень у боротьбі з гіпертонією, атеросклерозом, вірусними інфекціями та іншими хворобами. Університети і політехнічні інститути Києва, Харкова й Одеси, Дніпропетровський металургійний і Львівський політехнічний, Київський медичний і Харківський авіаційні інститути визначені провідними серед вузів країни по розробці окремих перспективних наукових напрямів.

Заслугує уваги досвід створення навчально-науково-виробничих об'єднань в м. Києві і формування науково-виробничих комплексів у рамках Західного наукового центру АН УРСР, що дає змогу, як ми вже переконалися, об'єднати зусилля науково-дослідних інститутів, вузів і підприємств і спрямувати їх на розв'язання актуальних народногосподарських завдань.

І все ж слід визнати, що можливості вчених вищої школи використовуються ще не повною мірою. Найбільше перешкоджає справі розпорошеність сил і матеріально-технічних ресурсів. Сьогодні розв'язання великих завдань, які висуває сучасна науково-технічна революція і соціальна практика, вже не під силу окремим кафедрам, а іноді і цілим інститутам. Тому комплексний підхід у дослідженнях, участь учених вузів у виконанні великих наукових і науково-технічних програм — це справді веління часу.

Однак вузи республіки ще

повільно і в недостатніх масштабах використовують досвід роботи Академії наук УРСР, академії братніх республік по організації наукових досліджень і впровадженню їх результатів у народне господарство. Як і раніше, контакти вищих навчальних закладів з виробництвом зводяться в основному до укладення господарських договорів з окремими підприємствами, нерідко спрямованих на розв'язання часткових, дрібних завдань. Практично відсутній вихід на рівень галузі. Міністерство вищої і середньої спеціальної освіти УРСР веде роботи за спільними комплексними планами тільки з єдиним союзним міністерством — Мінхімпромом і не має та-

РАДЯНСЬКІ ВЧЕНІ ПІДВИЩУЙТЕ ЕФЕКТИВНІСТЬ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ, ЗМІЦНИЙТЕ ЗВ'ЯЗОК НАУКИ З ВИРОБНИЦТВОМ!

СЛАВА РАДЯНСЬКІЙ НАУЦІ!
(Із Закликів ЦК КПРС).

ких планів з жодним міністерством республіки.

Мабуть, у цьому одна з причин того, що з трьох з половиною тисяч винаходів учених вузів, підтверджених авторськими свідоцтвами в минулому році, у виробництво поки що впроваджено лише п'ять частину. Тут є над чим подумати і ректоратам, партійним організаціям вищих навчальних закладів, і міністерствам та відомствам.

Перед ученими республіки, як і всієї країни, стоять сьогодні важливі і складні завдання. Про багато з них йшла мова на сесії загальних зборів Академії наук УРСР, що відбулась наприкінці минулого місяця.

Ми чекаємо від учених, підкреслив товариш В. В. Щербицький, дальшого підвищення результативності фундаментальних і прикладних досліджень, спрямованих, в першу чергу, на підвищення ефективності виробництва. Наприклад, кому як не вузам, у стінах яких зосереджені висококваліфіковані спеціалісти найрізноманітніших галузей знань, розробити і запропонувати практиці комплексні конкретні заходи по дальшому витісненню важкої ручної праці. Завдання це дуже актуальне. Адже сьогодні у промисловості республіки тільки на вантажно-розвантажувальних і допоміжних роботах ручною працею зайнята велика кількість робітників.

Такої ж актуальності набувають і багато проблем екології. На порядку денному стоять розробка теоретичних основ мало- і безвідхідних технологій, створення принципово нових способів утилізації відходів промислового і сільськогосподарського виробництва та інші питання, безпосередньо зв'язані з запобіганням забрудненню навколишнього середовища, раціональним використанням природних ресурсів.

Життя настійно вимагає від учених також обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення управління суспільним виробництвом, дальшої інтенсифікації сільського господарства, зокрема щодо підвищення врожайності зернових та інших культур, продуктивності тваринництва. І зрозуміло, що успішне розв'язання цих та інших завдань визначальною мірою залежить від того, наскільки наполегливо впроваджуватиметься програмно-цільовий підхід в організації наукових досліджень.

Треба повсюдно добитися по-справжньому тісного творчого

контакту колективів вищих навчальних закладів з академічними і галузевими інститутами, науковими установами медичного профілю і Південного відділення ВАСГНІЛ, активізувати діяльність студентських наукових товариств.

Справді гуманістична суть соціалістичної системи вищої освіти виступає різким контрастом на фоні вузькокласової спрямованості вищої школи в країнах капіталу. Підпорядкованість інтересам великих монополістичних корпорацій, військово-промислового комплексу, центрів ідеологічних диверсій, закріплення глибокої класової і расово-національної диференціації — такі сьогодні реальності вищої освіти в капіталістичному суспільстві.

На відміну від буржуазної, радянська вища школа готує кадри справді народної інтелігенції, яка разом з робітниками і селянами активно будує комуністичне суспільство, вносить величезний вклад у досягнення наукою і культурою нашої країни передових рубежів.

Але сучасний етап розвинутого соціалізму, бурхливе зростання продуктивних сил настійно вимагають більш поглибленого підходу до підготовки спеціалістів.

«Радянський спеціаліст сьогодні, — підкреслив Л. І. Брежнєв, — це людина, яка добре оволоділа основами марксистсько-ленінського вчення, ясно бачить політичні цілі партії і країни, має широку наукову і практичну підготовку, досконало володіє своєю спеціальністю».

І справедливо буде відзначити, що за останні роки у вузах республіки чимало зроблено для поліпшення підготовки кваліфікованих спеціалістів.

Заслугує найактивнішої підтримки і поширення досвід Львівського політехнічного інституту. Тут успішно впроваджується комплексна система управління якістю підготовки спеціалістів, яка націлена на підвищення теоретичного рівня викладання, застосування активних творчих форм навчання, вироблення у майбутніх спеціалістів організаторських і дослідницьких навичок. Тільки у минулому році за темами, запропонованими підприємствами, в студентському проектно-конструкторському бюро інституту виконано близько 600 курсових і дипломних проектів, більшість з яких уже використовуються в народному господарстві.

Корисну ініціативу — як з точки зору підготовки спеціалістів, так і виховання студентів — проявили в Мелітопольському інституті механізації сільського господарства. Торік спільно з господарськими органами Запорізької області тут було організовано три студентських комплексних збиральних загони. Понад сто майбутніх інженерів на практиці пізнали передову технологію, освоїли нову техніку і пройшли добре трудове загартування, зібравши близько 20 тисяч гектарів хлібів. Тепер ця нова форма практичного навчання зайняла постійне місце в інституті.

Добру віддачу дають технічні засоби навчання, які міцно увійшли в практику навчального процесу Київського інженерно-будівельного і ряду інших інститутів. Ефективна система профорієнтації сільської молоді створена у Ворошиловградському педагогічному інституті. Широко використовуються досягнення науки і передової медичної практики в підготовці лікарів у Львівському медичному інституті.

Ці приклади можна було б

продовжити. Однак у ряді вузів, на жаль, і сьогодні існує розрив між сучасними вимогами до підготовки спеціалістів і якістю одержуваних студентами знань.

Причин тут кілька. Це і невисокий теоретичний рівень деяких навчальних занять, і застаріла методика їх проведення, а нерідко — і небажання ламати звичний, неквапливий ритм життя.

Окремо в цьому зв'язку хотів би сказати про роль університетів. Їм, як відомо, належить провідне місце в системі вищої освіти. Маючи великі наукові сили, університети мають усі можливості активно розробляти фундаментальні проблеми суспільних, природничих і технічних наук, готувати висококваліфіковані кадри широкого діапазону для народного господарства, наукових установ, освіти і культури. Від них, і насамперед від Київського державного університету, який має визнані наукові школи і добрі традиції, сучасну матеріальну базу, ми вправі чекати зразкової постановки всієї роботи.

Університети повинні показати приклад плідного співробітництва з Академією наук УРСР, ширше залучати її провідних учених до читання теоретичних курсів, особливо по нових перспективних напрямках. Важливо у зв'язку з цим повною мірою використати досвід Сибірського відділення Академії наук СРСР і Новосибірського державного університету, щодо спільної підготовки спеціалістів.

Коротше кажучи, товариші, педагогічним колективам, партійним організаціям університетів треба наполегливо працювати, щоб перетворити їх у справжні навчально-методичні і наукові центри вищої школи.

Тепер незмірно зростають вимоги і до підготовки спеціалістів з вищою технічною освітою. Випускники цих вузів повинні вміти застосувати на практиці найновіші досягнення науки і техніки, досконало володіти сучасними методами організації виробництва, виступати активними поборниками науково-технічного і соціального прогресу.

Адже, як підкреслив В. І. Ленін «... нічого не варта ніяка школа, ніякий університет, коли нема практичного вміння». І колективи інститутів, працівники міністерства повинні цілеспрямовано працювати в цьому напрямі.

Дуже важливо звернути увагу і на таке питання. Нас не може не тривожити той факт, що протягом ряду років практично відсутні конкурси на вступних іспитах з гірничо-металургійних, будівельних та інших провідних інженерних спеціальностей. Тим часом потреба в спеціалістах цього профілю задовольняється не повністю. До того ж нерідко на місцях вони закріплюються слабо, а в ряді випадків використовуються не за призначенням.

Треба зробити все необхідне для підвищення авторитету провідних професій, ширше і краще їх пролагувати. Цьому покликані приділяти більше уваги міністерства і відомства, місцеві партійні і радянські органи, засоби масової інформації.

Особливе місце у вирішенні завдань, зв'язаних з вихованням підрастаючого покоління належить, як відомо, педагогічним інститутам. Від ідейної переконаності, кваліфікації їх випускників великою мірою залежить рівень і якість роботи загальноосвітньої школи, вагомий її вклад у формування світогляду, високих моральних

(Продовження на 3-й стор.)

Підвищувати рівень підготовки спеціалістів, роль вищої школи у розв'язанні завдань соціального і науково-технічного розвитку

Виступ товариша В. В. Щербицького на республіканській нараді працівників вищих навчальних закладів 11 квітня 1979 р.

(Продовження.)

Початок на 2-й стор.

і громадянських якостей нашої зміни. Тому сьогодні конче необхідне тісне співробітництво колективів педагогічних інститутів і загальноосвітніх шкіл.

Не секрет, що деякі вищі навчальні заклади цього профілю внаслідок різних причин залишаються, як б сказав, своєрідними острівцями, які по суті не зачепили могутній потік науково-технічного прогресу. Рівень їх значно відстає від інших вузів і, головне, — від вимог часу.

Очевидно, колективам і партійним організаціям педагогічних інститутів слід більш цілеспрямовано працювати над підвищенням кваліфікації працівників, створенням сучасної навчальної бази. Значно більшу допомогу в розв'язанні цих завдань повинні надавати педагогічним вузам Держплан республіки, Міністерство освіти, місцеві партійні і радянські органи.

Чимало своїх проблем, товариші, є і у вузах культури, економічного і медичного профілю, навчальних закладах, які готують спеціалістів для сфери обслуговування і т. д.

Навчання студентів, — підкреслив тов. В. В. Щербицький, — справа творча, яка вимагає великої віддачі і великої відповідальності і від викладачів, і від студентів.

У Мінвузі, інших міністерствах і відомствах, у багатьох вищих навчальних закладах немало зроблено для поліпшення організації і контролю навчального процесу. Однак у цій важливій справі нерідко спостерігається прихильність до шаблону, надмірної регламентації, непоодинокими є факти формалізму, що призводить до непродуктивних витрат часу, а в ряді випадків — до своєрідної «процентоманії» в оцінці знань студентів.

Усе це, зрозуміло, не сприяє поліпшенню професійної підготовки і вихованню студентів. І чим швидше ми позбавимось цих та інших недоліків, тим успішніше працюватиме наша вища школа по підготовці висококваліфікованих кадрів.

Однією з найважливіших умов становлення молодого спеціаліста, відзначив далі товариш В. В. Щербицький, є даліше вдосконалення ідейно-виховної роботи. У цьому складному і багатогранному процесі беруть участь партійна, профспілкова, комсомольська організації, весь педагогічний колектив вузу.

Атмосфера дбайливого і в той же час вимогливого ставлення до студента, його різносторонніх інтересів і запитів закладає міцний моральний фундамент, формує активну життєву позицію особи. Тому забезпечення органічної єдності ідейно-політичного, трудового і морального виховання з урахуванням особливостей студентської молоді — відповідальне завдання вищої школи.

Незмінною є роль у цій справі викладачів суспільних наук, від яких великою мірою залежить формування глибоких світоглядних, політичних і соціальних життєвих установок і принципів молоді. В. І. Ленін, як відомо, підкреслював, що «...в усякій школі найважливіше — ідейно-політичний напрям лекцій. Чим визначається цей напрям? Цілком і виключно складом лекторів... Ніякий контроль, ніякі програми і т. д. абсолютно неспроможні змінити того напрямку заняття, який визначається складом лекторів».

У багатьох вузах республіки нагромаджено великий досвід викладання марксистсько-ленін-

ської науки, вивчення рішень партії, нової Конституції СРСР, праць товариша Л. І. Брежнєва. І першорядне завдання міністерства, ректоратів, партійних комітетів полягає в тому, щоб цей досвід став надбанням усіх кафедр суспільних наук.

Нині у виховній роботі потрібна професійна компетентність, оперативність, і, як б сказав, політична зіркість, наступальність у боротьбі проти ідейно-антирадянщини, українського буржуазного націоналізму, міжнародного сіонізму і маоїзму. Один з важливих напрямів у цьому плані — вдосконалення організації політичного інформування допитливої студентської аудиторії.

Треба, щоб у кожному вузі, аж до студентських груп, систематично виступали керівники навчальних закладів, викладачі, партійний і радянський актив, як це, наприклад, робиться в багатьох вузах Києва, Харкова, Дніпропетровська, Донецька, Львова. Зрозуміло, що такі бесіди вимагають старанної підготовки, щоб вони були посправжньому глибокими і переконливими за змістом, емоційними і яскравими за формою.

Одночасно в центрі уваги партійних і комсомольських організацій, як і раніше, мають бути питання патріотичного і інтернаціонального виховання. Слід поглиблювати і урізноманітнити форми творчої співдружності з виробничими колективами, військовими частинами, вдосконалювати практику виховання молоді на революційних, бойових і трудових традиціях партії і народу.

Життя переконливо показує, що особливе місце в розвитку соціальної активності майбутніх спеціалістів займає громадсько-політична практика, тобто участь студентів у пропагандистській, агітаційній, шефській роботі, виконання ними різних громадських доручень і т. д. Досвід Харківського авіаційного, Запорізького машинобудівного інститутів, Донецького університету та інших вузів республіки свідчить про її великий вплив на ідейне загартування, розвиток логіки політичного мислення, здатності аргументувати свою точку зору, готовності дати тверду відсіч чужим для нас поглядам. А це якраз ті якості, які необхідні майбутнім спеціалістам для пропагандистської і організаторської роботи в трудових колективах.

Одне слово, громадсько-політична практика повинна повсюдно стати невід'ємним компонентом усього навчально-виховного процесу.

Кілька слів про трудове виховання.

Студенти щороку подають велику допомогу колгоспам і радгоспам у збиранні врожаю. Але особливо великою є значимість студентських будівельних загонів. Досить сказати, що тільки за роки дев'ятої і десятої п'ятирічок ними збудовано понад 15 тисяч об'єктів, освоєно більше одного мільярда 750 мільйонів карбованців капіталовкладень. Третій трудовий семестр став масовою школою громадського змушення майбутніх спеціалістів, виховання в них уміння самостійно орієнтуватися в реальних життєвих ситуаціях.

Зрозуміло, є тут і свої проблеми. Йдеться, зокрема, про формальне ставлення деяких господарських керівників до організації праці та побуту бійців студентських будівельних загонів. На це партійним комітетам ЦК комсомолу і Мінвузу

республіки необхідно звернути увагу при підготовці і проведенні трудових семестрів.

Не применшуючи значення участі студентів у будівельних загонах і на сільськогосподарських роботах, хотів би підкреслити, що головною сферою прикладання трудових зусиль студента є, звичайно, навчання, яке вимагає нині великого напруження розумових і фізичних сил.

Усі ми знаємо, що в студентські роки інтенсивно йде процес професійного становлення, соціального і громадянського змушення. У той же час практика показує, що дріб'язкова опіка студентів, яка має місце в деяких вузах, дає скоріше негативний виховний ефект. Треба більше довіряти молоді, доручати їй самостійно вирішувати багато питань вузівського життя, підвищувати роль студентського самоврядування.

Говорячи про моральне виховання студентства, слід підкреслити, що переважній більшості наших юнаків і дівчат притаманні глибокі комуністичні переконання, працьовитість, шанобливе ставлення до старших, колективізм, чесність, почуття обов'язку. Їм чужі прояви утриманства, психологія егоїзму, міщанства та інших антиподів нашої моралі.

Але слід мати на увазі, що зарубіжні антикомуністичні центри в своїх ідейно-політичних диверсіях особливий наголос роблять на розхилення моральних устоїв саме студентської молоді. При цьому активно пропагуються чужі нам споживацька психологія, індивідуалізм, моральна розбещеність.

Наша молодь дає рішучу відсіч буржуазній пропаганді, рішуче відкидаючи навіски так званого «вільного світу».

Зрозуміло, у виховній роботі немає і не може бути дрібниць. Адаже мова йде про одну з найскладніших і найвідповідальніших справ — про формування душ і характерів, про ідейне загартування молоді зміни. І, думаю, ви погодитесь, що ворог №1 тут — це формалізм. Тому рішуче викорінення всляких його проявів у виховній роботі — це найважливіше завдання і обов'язок вузівських партійних і комсомольських організацій.

Належне місце у вищій школі повинно займати і фізичне виховання. Адже недарма говориться: у здоровому тілі — здоровий дух.

Необхідно також постійно тримати в полі зору питання поліпшення житлово-побутових умов студентів. У нинішній п'ятирічці на це в республіці асигновано близько 120 мільйонів карбованців. Однак все це значна частина іногородних студентів потребує гуртожитків. У ряді міст потребують значного поліпшення організація харчування, медичного обслуговування і дозвілля студентської молоді.

ЦК Компартії України, уряд республіки вимагають від Держплану УРСР, керівників міністерств і відомств, місцевих і радянських органів постійної уваги до цих питань. Але багато залежить і від ініціативи партійних комітетів, керівників вищих навчальних закладів.

Як відомо, листопадовий (1978 р.) пленум ЦК КПРС висував на перший план завдання управлінського і організаційного характеру. І в респуб-

ліці проводиться значна робота по вдосконаленню стилю і методів керівництва вищою школою. Підвищилась компетентність і науковий рівень керівних кадрів. Але разом з тим, на нашу думку, є ряд моментів, що вимагають більш пильної уваги. Дозвольте коротко спититися на деяких з них.

По-перше, про кафедри — ці основні структурні підрозділи вищого навчального закладу.

Життя свідчить, що в останні роки на кафедрі обрушується все більш зростаючий потік різного роду інструкцій, розпоряджень, вимог про подання довідок та інформацій. Наприклад, на кафедрі опору матеріалів Київського політехнічного інституту за півтора року надійшло 194 накази і запити. Чи можна нормально працювати при такій великій кількості часто-густо нікому не потрібних паперів?

Забезпечити творчу, плодотворну роботу кафедр, звільнити їх від паперотворчості — це прямий обов'язок ректоратів, парткомів, керівників відповідних міністерств і відомств.

По-друге — про підвищення рівня керівництва вузом у цілому.

У цій аудиторії, мабуть, немає необхідності говорити про важливість вдосконалення управління всіма ланками складного вузівського організму. Успіх справи тут визначається злагодженістю дій ректорату, деканатів, партійної, профспілкової і комсомольської організацій.

Та все ж особлива роль у цьому процесі належить ректору. Керівник вищого навчального закладу зобов'язаний думати про перспективу, повсякденно враховувати тенденції розвитку вищої школи, зростаючі вимоги практики. Поряд з цим його прямий обов'язок — глибоко вникати в роботу кожного підрозділу, активно впливати на навчальний процес, організацію наукових досліджень, добре знати настрій педагогічного колективу і студентів, постійно спілкуватися з ними, виявляти підкупання про їх побут, відпочинок.

У всій цій багатогранній роботі ректор зобов'язаний спиратися на партійну організацію, враховувати колективну думку, розвивати критику і самокритику. Нехтування цим, як правило, породжує конфліктні ситуації, а то й прямо шкодить справі.

Товариші! Найважливішим фактором удосконалення всієї діяльності вищої школи є систематична робота по поліпшенню складу науково-педагогічних кадрів. Тут відбуваються, безсумнівно, позитивні якісні зміни. Досить сказати, що за минулі п'ять років кількість докторів наук у вузах зросла більш як на одну п'яту, а кандидатів наук — більш як на третину. Більш високою стала наукова кваліфікація керівного складу. Наприклад, серед деканів кількість докторів наук зросла у два рази.

Але при загальній сприятливій кадровій ситуації все ж є і нерозв'язані проблеми. До їх числа належить недостатня укомплектованість спеціалістами вищої наукової кваліфікації загальноосвітніх кафедр, які забезпечують фундаментальну підготовку майбутніх спеціалістів.

Серйозну стурбованість викликає у нас недостатньо висока результативність роботи аспірантури в ряді вузів. Треба підвищити відповідальність за своєчасний захист дисертацій, на самперед, аспірантів, а також їх керівників.

Таким чином, підбиваючи підсумки сказаного, необхідно підкреслити: ефективність нашої вищої школи вирішальною мірою залежить від сумлінної роботи кожного на своїй ділянці — щоб кожен викладач вчив на совість, а кожен студент вчився на совість. Тільки в цьому разі, тільки за такої умови успіх буде гарантованим.

Держплану, Мінвузу УРСР, іншим міністерствам і відомствам, сказав далі товариш В. В. Щербицький, треба буде також багато зробити щодо поліпшення розміщення мережі вузів з врахуванням соціально-економічного і демографічного розвитку окремих регіонів республіки, усунення паралелізму в підготовці кадрів з окремих спеціальностей.

Життя підтверджує, що успішна робота вищої школи вирішальною мірою залежить від бойовості партійних організацій вузів. Їх вплив на всі сторони діяльності науково-педагогічних колективів неухильно зростає.

У цьому зв'язку хотілося б підкреслити роль і відповідальність секретаря партійної організації вузу. Від широти його політичного кругозору, наукової компетентності, життєвого досвіду і знання людей, принципності і наполегливості багато в чому залежать і творча обстановка, і успіхи колективу.

Обкомам, міським і райкомам партії треба глибше аналізувати досвід роботи партійних організацій вузів, якнайбільше і краще поширювати все передове, надавати їм систематичну допомогу.

На закінчення товариш В. В. Щербицький сказав:

Ми сподіваємося, що учасники наради по-діловому обговорять доповідь, з якою виступить міністр Г. Г. Єфіменко, і відповідальні завдання, що стоять перед вузами республіки по вихованню кваліфікованих спеціалістів, активних борців за справу ленінської партії і радянського народу.

Дозвольте мені від імені Центрального Комітету Компартії України побажати вам і у вашій особі всім працівникам вищих навчальних закладів нових творчих успіхів у роботі і висловити тверду впевненість, що наша вища школа буде й надалі вносити гідний вклад у велику справу побудови комуністичного суспільства.

Загальні збори колективу

Вчора у великому актовому залі відбулися загальні збори колективу університету, на яких були обговорені завдання, що витікають з виступу члена Політбюро ЦК КПРС, першого секретаря ЦК Компартії України тов. В. В. Щербицького на республіканській нараді працівників вищих навчальних закладів, а також доповіді на нараді міністра освіти та середньої спеціальної освіти УРСР тов. Г. Г. Єфіменка.

Поезія на почесній варті

21 СІЧНЯ 1924 РОКУ радянський народ спіткало неоправдане лихо — помер Володимир Ілліч Ленін. Поезія, як доблесний воїн, стала тоді на почесну варту біля вождя. Туга і біль трудящих відбилися в серцях і поетичних рядках Володимира Маяковського і Павла Тичини, Миколи Асєєва і Акола Аколаяна, Едуарда Багрицького і Володимира Сосюри, Галактіона Табідзе та Олександра Безименського, Віри Інбер і Павла Усенка, Сулеймана Стальського і Євгена Плужника, Дем'яна Бедного, Миколи Терещенка та ряду інших поетів. Епіграфом до усіх цих творів можна поставити рядки з поеми Володимира Маяковського: «Стала найбільшим комуністом організатором навіть сама Іллічева смерть».

Відчуття вічно живого, безсмертного Леніна з новою силою прозвучало у сімдесяті роки в поезії Миколи Бажана «21 січня». Два мотиви переплелися в цьому творі — суцільно інтимне і вселюдська масштабність скорботи. В кожне людське серце вдарив і відбився в ньому «хриплий і рваний крик» вождя. Його почув весь люд.

І це було кричанням серць суцільним,
І це було єднанням серць великим —
прощання незабутнього салют.

Микола Бажан розгортає широку панораму народного горя. Навіки западає в серці юнака-поета, що тоді написав один з перших своїх друкованих творів «21 січня», трихвилинне ридання гудка.

Та ж ідея ленінського безсмертя зовсім по-іншому втілена в поезії Сергія Смирнова «Ленін». В ній жорстка лаконічність, афіристичність мовлення, узагальнюючі фінальні рядки:

Верим,
веруем:
Ленін не умер
И от смерти
навечно далек.
Он в каком-то глубоком

На спартанское ложе прилег.
Он все тот же.
А рядом — ни шума,
И ни фразы, оброненной
зря, —
Чтоб его сокровенную думу
Не нарушать с того января.

Звертаючись до образу Володимира Ілліча, поети відтворюють найхарактерніші ознаки ленінського портрета, жесту, міміки, вияву внутрішньої радості, захоплення, гніву і ненависті. Задушевно та достовірно про лагідну, добродушну, надихаючу ленінську посмішку пише Микола Сингаївський у циклі «Усмішка Леніна». Анатолій Вертинський у поезії «Ленінський сміх», Федір Малицький у вірші «Мудрець шукати істину любив», як

Ленін «сльози гнаним, дітям, матерям висуше усмішкою ясною». Володимир Ілліч задушевно посміхається, коли матрос і солдат, робітник і селянин в повний ріст піднялися на штурм Зимового палацу (О. Іванов «Смольний»). Радісний усміх сяє в очах Ілліча, коли він почув, що на Донбасі перша народна домна видала перші пуди (не тонни, а пуди!) чорного металу (В. Соколов «Метал поставляли Леніну»). Посміхається Ленін, проводжаючи у дальній вирій журавлів, цей знак злотованого устремління (М. Мережников «Над Горками проходять журавлі»). Ленінська усмішка навіки запала в серце вартового Астиша, що в дні революції охороняв Смольний, а від нього (так усвідомлює конкретний факт латиський поет Енлі Плетікос у вірші «Вартовий революції») перекрилася всім його землякам:

Бачу, друзі, я в очах героя,
Що прошов крізь грози,
бурю й ніч,
Промінь тої усмішки, якою
Усміхнувся латишам Ілліч.

Багато мемуаристів, авторів невеликих за обсягом спогадів весь час підкреслюють проникливість ленінських ледь примружених очей. Ними він читав людські душі і серця, реагував на навколишні події. Цю ознаку

портрета вловили і відтворили радянські поети. Вячеслав Кузнєцов одну із своїх поезій так і називає «Очі Леніна». В ленінських очах, — говорить автор, — відбилася біографія всього світу, в них глибинний зміст епохи пролетарських революцій, світло безсмертних ідей:

Скільки правди,
і прозрень,
озаренья
Скільки ненависти і презренья
К тем, хто застит сияние дня!

В багатьох поезіях відбита ніжність ленінської душі, показано його захоплення чарами природи — сіянням небесних світил, запахом квітки. Ленін, — пише Йосип Количев в одній з поезій, — в бурях битв, в спалаху полеміки знаходив якусь мить, щоб помилуватися весняним підсніжником, ландишем, який зберігався між сторінками книг. Через несказану красу квітки вождь бачив красу радянської держави, красу оновленої землі.

Надія Костянтинівна Крупська згадувала, що Ленін надзвичайно любив вдивлятися в зоряне небо. Він захоплювався зорями. Ця риса характеру вождя визначила зміст поезії Семена Ботвинника «Під ленінською зорею». Поет наголошує, що то було не безпредметне любування красою місячної но-

чі, а заглиблення в таїни космосу, бажання пізнати його, освоїти. Від небесних зірок поетична уява сягає до славнозвісної Зорі червоного Жовтня. Від неї засіяли зорі електричних вогнів, від неї почалися космічні траси. З того часу

Все вище над тобою, планета,
Восходит Леніна звезда!

Цей же мотив — початок освоєння космосу від ленінського бачення світил звучить в поетичному циклі Анатолія Аквілева «Небесні балади».

Через ленінський голос, слово, жест поетові Хаміду Єргалієву розкривається героїка вже минулих літ і світла перспектива на майбуття. Вони — знак утвердження людської правди і символ людської віри («Голос вождя»). Поет Анна Кавусов у вірші «Забуті під гнітом влади» змах ленінської правиці над просторами Росії усвідомлює як вище знамення соціального відродження його рідного туркменського краю.

Завдяки такому художньому заглибленню біографічні факти життя Володимира Ілліча звучать як натхненний гімн найлюдянішій людині на землі.

Ів. ДУЗЬ,
професор.

ГУРТОЖИТОК — НАШ ДІМ

Дім наш студентський має бути чистим і затихим — так думають всі студенти, які мешкають у гуртожитках.

В гуртожитку № 5 щойно завершився огляд конкурс на кращу кімнату. Його переможці нагороджені цінними подарунками студради.

На знімках: член студради Н. Гладішева вручає мешканцям кімнати № 149 студенткам філфаку В. Герасименко та Л. Ковальовій цінний подарунок (фото зліва): переможці огляду конкурсу староста кімнати № 79 Г. Дядинчук і її подруги — студентки філфаку, (Фото справа).

Фото Ю. Ткаченка.

◆ ЗЛІТНЕ ПОЛЕ

Сьогодні знайомимо наших читачів з творчістю студента-вечірника філологічного факультету Василя САГАЙДАКА. Він — автор збірки «Порт» («Маяк», 1974). Готується до видання друга книжка поезій. В Сагайдак виступає як перекладач з польської, чеської, болгарської, англійської мов і мов народів СРСР. Журналіст за професією, зараз працює в газеті «Морьяк».

Василь САГАЙДАК

ДОВГІ СОСНИ

Улітку нам не втриматись од знад
В черлених травах перебігтись босо,
Де пнуться вгору стебла сосненят
Під захистом ставних високих сосен.
Ще їх голки не вколять ноженят,
Лиш вимажуть смолою, ніби восмом,
Налипне хвої та листків до п'ят,
Які відмити буде нам непросто.

Тече ручай замислений у діл,
Несхож на ті, що бачили донині, —
Не чути оксамитного дін-дін,
Коли потік стрибав по камінні.
Нема й небес у дзеркальці рудім,
Лиш метушаться кучеряві тіні...
І мов сльоза в старечій бороді,
Ручай раптово щезне у травинні.

Ідем навгадь, і здогад приведе
Невдовзі нас до саджалки старої.
Блищить вода темнава де-не-де,
Мов очі потайні, між осокою.
Сюди і звір не кожен забреде,
Не вип'є птаха гуці неживої...
Бродіння твоє тишено гуде
І повітря рветься бульканням з неволі.

Чомусь лякає саджалка німа,
Вернімося на белебень знайомий,
Де крон тринутно гострих крима
Куйовдять хмари з житньої соломи.
Через ручай стрибнемо халпкома,
І у путі під сосни нерухомі

Ти будеш озиратись крадькома,
Немов остерігатись погоні.

Дивись — галява. І здичилій сад.
В нім сосни пановито розрослися
І заглушили яблуневий ряд,
Що й стовбурів не видно серед листя,
Ожину обнімає виноград,
Гойдає вишня зріджені наміста
Зчорнілих ягід, що зоставив град
На харч зимовий одудам барвистим.

Покинутий занедбаний куток, —
В минулім відвойований в природі
І відданий їй знову, ніби строк
Оренди поминув, і не поробиш
Нічого тут. Ще інстинктивно родить
Забутий сад, та меншає квіток
Щотравня на гілках, бо не приходить
За спілими дарунками ніхто.

Бо потребує й дерево любові,
Тієї негучної доброти,
Що жевріє у погляді безмовнім,
Як і поживи з ґрунту чи води.
І ліс своє вертає поступово,
Стирає грані, віхи та сліди...
Ми рвали ґруші, з присмаком вільховим
Були терпкі малесенькі плоди.

Ці довгі сосни справді нам за дім:
Наслухаєм неспійману довірність,
Мов ними й нами враз заволодів
Один і той же вітер непокірний.
В їх пошумі, в гойданні крон крутім
Є щось таке ж бентежне і безмірне,
Яке приходить в мене лиш тоді,
Коли торкнув уста твої вечірні.

Спитай майбутнє, що постеле даль?
Віддай йому кохання без принуки
І сосненят малесеньких віддай, —
Тоді лиш буде слово заперуки...
Летючих хмар посічена слюда,
А нижче сосен чепірнати руки,
Немов тече між пальцями вода, —
Аж в голові закрутиться до муки.

ПОРАДИ ЛІКАРЯ

ПРОФІЛАКТИКА СТОВБНЯКА

Стовбняк — надзвичайно тяжке інфекційне захворювання. Його викликає мікроб, що зветься стовбнячною паличкою. Ці палички знаходяться у ґрунті, в кишеннику людини і травоїдних тварин, на деревах, кущах, у вуличному пилу.

Попадаючи у ґрунт, вуличний пил, листя, палички утворюють стійкі форми — спори, що можуть зберігатись роками. Зараження виникає тоді, коли ґрунт, вуличний пил, в якому містяться спори, попадає в рану. Трапляються випадки зараження стовбняком після зараження гілкою акації і шипшини, містив спори стовбняка. Попадаючи в рану, спори стовбнячної палички розвиваються, проростають і створюють форми мікробів, здатні розмножуватись в організмі людини і виробляти сильний токсин (отруту). Всмоктуючись у кров, отрута вражає центральну нервову систему, і всі прояви захворювання пов'язані з порушенням нервової системи. Ін-

кубаційний (прихований) період розвитку хвороби продовжується від 1 до 7 днів, іноді 13—14 днів. Перші ознаки хвороби — судорога, сильні болі, сильне потовиділення, температура підвищується до 40—42 градусів.

Лікувати хворих на стовбняк важко. Хвороба іноді розвивається дуже швидко і за 1—2 дні наступає смерть. Єдиним надійним методом запобігання стовбняку є проведення екстренної профілактики, тобто одночасно вводиться стовбнячний анатоксин і протистовбнячна сироватка.

Своєчасне проведення екстренної профілактики запобігає трагічну течію хвороби.

Пам'ятайте, що незначне пошкодження шкіри може привести до стовбняка.

І. ГЛУЩЕНКО,
лікар.

В. о. редактора В. БЕХТЕР.

«За научные кадры», орган парткома, ректората, профкома и комитета комсомола Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова. (На украинском языке).

ПИШИТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадры».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24, кім. № 9.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).